

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्

पदपूर्ति समिति

सानोठिमी, भक्तपुर

प्राविधिक तथा प्रशिक्षण सेवा, अधिकृतस्तर द्वितीय श्रेणीको

वरिष्ठ प्रशिक्षक/वरिष्ठ ट्रेनर पदको

खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित पकरीक्षाको पाठ्यक्रम

सेवा : प्राविधिक तथा प्रशिक्षण	किसिम : खुला/आन्तरिक प्रतियोगिता
समूह : प्राविधिक तथा प्रशिक्षण	
पद : वरिष्ठ प्रशिक्षक/वरिष्ठ ट्रेनर	
स्तर : अधिकृतस्तर द्वितीय श्रेणी	
पाठ्यक्रमको रूपरेखा : यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसार दुई चरणमा लिइने छ :	
प्रथम चरण : लिखित परीक्षा	पूर्णाङ्क : २००
द्वितीय चरण : प्रयोगात्मक परीक्षा र अन्तर्वार्ता	उत्तीर्णाङ्क : ७०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

१. प्रथम चरण : लिखित परीक्षा

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या × अङ्क	समय
प्रथम	प्रशासन र व्यवस्थापन तथा सेवा सम्बन्धी	१००	४०	वस्तुगत - बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQ)	५० प्रश्न × १ अङ्क	४५ मिनेट
				विषयगत प्रश्न	१० प्रश्न × ५ अङ्क	१ घण्टा ३० मिनेट
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी (प्रत्येक सेवा/समूहका लागि छुट्टाछुट्टै)	१००	४०	विश्लेषणात्मक प्रश्न	६ प्रश्न × १० अङ्क	३ घण्टा
				समस्या समाधान	२ प्रश्न × २० अङ्क	

२. द्वितीय चरण : प्रयोगात्मक र अन्तर्वार्ता

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	कैफियत
प्रयोगात्मक परीक्षा	४०	प्रयोगात्मक	वरिष्ठ प्रशिक्षक र वरिष्ठ ट्रेनर पदको लागि मात्र
अन्तर्वार्ता	३०	मौखिक	

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक हुने परीक्षामा परीक्षार्थीले उत्तर लेख्दा अंग्रेजी ठूलो अक्षर (Capital letter) A,B,C,D मा लेख्नुपर्नेछ । सानो अक्षर (Small letter) a,b,c,d लेखेको वा अन्य कुनै सङ्केत गरेको भए सबै उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।
- बहुवैकल्पिक प्रश्न हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
- परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या, अङ्क र अङ्कभार सम्बन्धित पत्र /विषयमा तोकिए अनुसार हुनेछ ।
- विषयगत प्रश्न हुने पत्रका हकमा प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । उम्मेदवारले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्ने छ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनोट भएका उम्मेदवारलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागू मिति :- २०८२/१०/२२

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्
पदपूर्ति समिति
सानोठिमी, भक्तपुर

प्राविधिक तथा प्रशिक्षण सेवा, अधिकृतस्तर द्वितीय श्रेणीको वरिष्ठ प्रशिक्षक / वरिष्ठ ट्रेनर / वरिष्ठ प्रशिक्षक (निर्माण) /
वरिष्ठ प्रशिक्षक (मेकानिकल) / वरिष्ठ विद्युत प्रशिक्षक / वरिष्ठ प्रशिक्षक (कृषि-बाली विज्ञान) /
वरिष्ठ प्रशिक्षक (रेष्टुरेण्ड एण्ड लज) / वरिष्ठ प्रशिक्षक (स्वास्थ्य) पदको
खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र : प्रशासन र व्यवस्थापन तथा सेवा सम्बन्धी

खण्ड (क) – (५० अङ्क)

विषयगत (१० प्रश्न × ५ अङ्क)

1. राज्य र सरकार

- 1.1 नेपालमा संवैधानिक विकास र नेपालको संविधान
- 1.2 राज्य शक्तिको बाँडफाँड, शक्ति पृथकीकरण र शक्ति सन्तुलन
- 1.3 सरकारका कार्यक्षेत्र र भूमिका
- 1.4 संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको भूमिका, जिम्मेवारी र कार्यहरू
- 1.5 संघीय, प्रदेश र स्थानीय तहको व्यवस्थापिकाको संरचना र कार्यप्रणाली
- 1.6 अन्तरसरकार व्यवस्थापन
- 1.7 संसद, संसदीय समिति र संवैधानिक निकायहरूबीचको अन्तरसम्बन्ध
- 1.8 लोकतन्त्रका मूल्यहरू र नेपालमा यसको अवस्था

2. सार्वजनिक प्रशासन र व्यवस्थापन

- 2.1 मानव पूँजी व्यवस्थापन
- 2.2 संगठनात्मक स्वरूप
- 2.3 कर्मचारी प्रशासनका विविध पक्षहरू
- 2.4 नेपालको सार्वजनिक प्रशासन: सुधारका प्रयास एवं चुनौती
- 2.5 व्यवस्थापनका विभिन्न पक्षहरू : नेतृत्व, उत्प्रेरणा, मनोबल, निर्णय प्रक्रिया, संगठनात्मक व्यवहार र कार्य संस्कृति
- 2.6 प्रकोप/विपद् व्यवस्थापन
- 2.7 परिवर्तन व्यवस्थापन
- 2.8 संकट व्यवस्थापन
- 2.9 विवाद व्यवस्थापन/समाधान
- 2.10 वार्ता तथा सम्झौता गर्ने सीपहरू

3. सार्वजनिक सेवा प्रवाह र विविध

- 3.1 सार्वजनिक सेवा प्रवाह प्रणाली, सेवाको प्रारूप निर्माण र व्यवस्थापन
- 3.2 सेवा प्रवाह गर्ने माध्यम र बैकल्पिक आयामहरू
- 3.3 सेवा प्रवाहमा एजेन्सीकरण
- 3.4 सुशासन, सदाचार, नैतिकता र व्यवसायिकता
- 3.5 सूचनाको हक र पारदर्शिता
- 3.6 सम्पत्ति शुद्धिकरण र भ्रष्टाचार निवारण
- 3.7 समावेशीकरण, सामाजिक न्याय, सामाजिक सुरक्षा र सामाजिक संरक्षण

- 3.8 नागरिक शिक्षा र विकास
- 3.9 ट्रेड यूनियन र सामुहिक सौदावादी
- 3.10 नेपालको अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध र अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा नेपालको प्रतिनिधित्व तथा भूमिका
- 3.11 राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक मामिलाहरू

4. **सेवासँग सम्बन्धित कानूनी व्यवस्था**

- 4.1 राष्ट्रिय शिक्षा नीति, २०७६
- 4.2 प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् ऐन, २०४५ र नियमावली, २०५१
- 4.3 प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी विनियमावली, २०६२
- 4.4 प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् कर्मचारी सेवा, शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी विनियमावली, २०६९
- 4.5 सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र नियमावली, २०६४
- 4.6 सुशासन (सञ्चालन र व्यवस्थापन) ऐन, २०६४ र नियमावली, २०६५
- 4.7 राष्ट्रिय चिकित्सा शिक्षा ऐन, २०७५
- 4.8 भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९
- 4.9 आवधिक योजनामा मानव संसाधन विकास र तालीम सम्बन्धी विषयहरू

खण्ड (ख) – (५० अङ्क)

वस्तुगत (५० प्रश्न X १ अङ्क)

5. **सेवा सम्बन्धी विषय (५० प्रश्न X १ अङ्क)**

द्वितीय पत्रको सेवा सम्बन्धी विषयको पाठ्यक्रम नै प्रथम पत्रको खण्ड “ख” को सेवा सम्बन्धी विषयको पाठ्यक्रम हुनेछ ।

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्
पदपूर्ति समिति
सानोठिमी, भक्तपुरको
बरिष्ठ प्रशिक्षक / बरिष्ठ ट्रेनर
(अधिकृतस्तर द्वितीय श्रेणी प्राविधिक तथा प्रशिक्षण) पदको
खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र : सेवा सम्बन्धी
खण्ड (क) – (५० अङ्क)
(३ प्रश्न $\times$ १० अङ्क र १ प्रश्न $\times$ २० अङ्क)

1. शैक्षिक र शैक्षणिक योजना, दिगो विकास र प्राविधिक शिक्षाको सम्बन्ध, प्राविधिक शिक्षा र व्यावसायिक तालीम, आवधिक योजना र TVET, TVET रणनीतिक योजना र कार्यान्वयन, शैक्षणिक योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र मूल्याङ्कन
2. **शैक्षिक प्रशासन तथा व्यवस्थापन**
 - 2.1 प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम सभा, परिषद्, राष्ट्रिय सीप परीक्षण समिति, शिक्षालय संचालक समिति
 - 2.2 प्रशिक्षक छनौट तथा तालीमको व्यवस्था
 - 2.3 शिक्षालयको बजेट तथा कार्यक्रम
 - 2.4 परीक्षा सञ्चालन र व्यवस्थापन
 - 2.5 प्राविधिक शिक्षालय: भौतिक संरचना, मर्मत तथा संभार व्यवस्थापन, संस्थागत सुधार र व्यवस्थापन, उत्तरदायित्व, समुदायसँग सम्बन्ध
 - 2.6 हरित प्राविधिक एवं व्यावसायिक शिक्षा र तालीम : अवधारणा र महत्व
 - 2.7 जनसम्पर्क, अन्तरसंस्था कार्य संजाल निर्माण र प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीमको बजारीकरण, रोजगारीका लागि परामर्श सेवा
 - 2.8 प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीमलाई सर्वसुलभ, समावेशी, किफायती र दिगो बनाउन अवलम्बन गर्नु पर्ने आवश्यक रणनीतिहरू
 - 2.9 प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्बाट संचालित तालिम, सोको सबल, कमजोर पक्ष र भविष्यमा गर्नुपर्ने सुधारका पक्ष, अवसर तथा चुनौती
3. **पाठ्यक्रम तथा प्रशिक्षण**
 - 3.1 प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीमको पाठ्यक्रम: सैद्धान्तिक अवधारणा निर्माण र कार्यान्वयन
 - 3.2 दक्षतामा आधारित प्राविधिक शिक्षा एवं व्यावसायिक तालीम : अवधारणा र प्रयोग, तालिम आवश्यकता पहिचान, तालिमका प्रकार, तालिम चक्र, राष्ट्रिय तालिम नीति, नेपालमा तालिम दिने संस्था, तिनीसगँको अन्तरसम्बन्ध र तिनिहरूको संस्थागत विकासको आवश्यकता र अवस्था
 - 3.3 नरम सीप : अवधारणा र प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीममा प्रयोग
 - 3.4 प्रशिक्षण र सिकाइका आधारभूत सिद्धान्त: प्रशिक्षार्थी केन्द्रित सिकाइ र बयस्क सिकाइका अवधारणा र प्रयोग
 - 3.5 कार्यस्थलको सिकाइ : योजना तर्जुमा र समन्वयात्मक रणनीति
 - 3.6 प्रशिक्षण विधि र प्रभावकारी माध्यम
4. **मूल्याङ्कन र प्रयोजन**
 - 4.1 मापन र मूल्याङ्कन
 - 4.2 मापनका साधन, मूल्याङ्कनका प्रकार र मूल्याङ्कनका साधनमा हुनुपर्ने विशेषता
 - 4.3 परीक्षणको अर्थ र प्रकार : मानक र मापदण्डमा आधारित, विषयगत र वस्तुगत, प्रामाणिक र गैर-प्रामाणिक अथवा शिक्षक निर्मित

- 4.4 परीक्षण विकास प्रक्रिया: उद्देश्य निर्धारण, विषयवस्तुको छनौट, विशिष्टीकरण तालिकाको विकास, प्रश्नहरूको लेखन, प्रश्नहरूको विश्लेषण र सम्पादन, विश्वसनीयता र वैधता निर्धारण, अन्तिम प्रश्नपत्रको निर्माण, सांस्कृतिक आधारमा परीक्षणको समायोजन, परीक्षण-संचालन, परीक्षण र नतिजा विश्लेषण
- 4.5 परीक्षा व्यवस्थापन सम्बन्धी विद्यमान अवस्था र संरचनागत व्यवस्था तथा संघिय सन्दर्भमा विभिन्न निकायको भूमिका
- 4.6 नेपालको सन्दर्भमा उपलब्धि परीक्षण र प्रणालीगत उत्तरदायित्व

खण्ड (ख) – (५० अङ्क)

(३ प्रश्न $\times$ १० अङ्क र १ प्रश्न $\times$ २० अङ्क)

5. प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीमको गुणस्तर

- 5.1 प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीममा गुणस्तरको अवधारणा र उपाय
- 5.2 प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीममा सीप परीक्षणको अवधारणा, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन
- 5.3 प्राविधिक शिक्षा र व्यावसायिक तालीम र गुणस्तरीय प्रशिक्षकको छनोट र व्यवस्थापन सम्बन्धी अवधारणा र विकास गर्ने उपाय
- 5.4 प्राविधिक शिक्षा र व्यावसायिक तालीम र प्रत्यायन : अवधारणा र प्रयोग

6. शैक्षिक व्यवस्थापन र प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा व्यवस्थापन

- 6.1 संघिय सन्दर्भमा शिक्षा नीति, नीतिको क्षेत्र र नीतिका विशेषता
- 6.2 शैक्षिक व्यवस्थापन : परिभाषा र महत्व
- 6.3 शैक्षिक व्यवस्थापनको क्षेत्र : शिक्षण-सिकाइको प्राविधिक पक्षको व्यवस्थापन, रणनीतिक व्यवस्थापन तथा दैनिक कार्य सञ्चालन व्यवस्थापन
- 6.4 नेपालमा शिक्षाको संरचना : अनौपचारिक, निरन्तर शिक्षा, प्रारम्भिक बाल विकास र शिक्षा, विद्यालय शिक्षा, प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालिम तथा उच्च शिक्षा
- 6.5 प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालिम सम्बन्धित संरचना, निकाय र नीतिगत व्यवस्था

7. Instructional Skills and Classroom Management

- 7.1 Instructional System Design (ISD)
- 7.2 Learning domains and learning styles
- 7.3 Bloom's taxonomy
- 7.4 Write objectives (terminal performance objective and enabling objectives)
- 7.5 Teach knowledge (facts, concept, procedure, process and principle)
- 7.6 Construct knowledge test
- 7.7 Assess performance-procedure
- 7.8 Evaluate performance-product
- 7.9 Be a professional Technical and Vocational Education and Training (TVET) trainer
- 7.10 Occupational safety and health
- 7.11 Competency Based Training (CBT)
- 7.12 Demonstrate a skill
- 7.13 Prepare visual projected & non- projected

8. Program Evaluation

- 8.1 Conduct a CIPP Evaluation
- 8.2 Conduct Goal-Free Evaluations
- 8.3 Kirkpatrick's Levels of Training Evaluation
- 8.4 Tyler's Goal-Based Evaluation Approach

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्
पदपूर्ति समिति

प्राविधिक तथा प्रशिक्षण सेवा, अधिकृतस्तर द्वितीय श्रेणी
बरिष्ठ प्रशिक्षक / बरिष्ठ ट्रेनर पदको
प्रयोगात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय चरण : प्रयोगात्मक परीक्षा

पूर्णाङ्क : ४०

उम्मेदवारहरूलाई आवश्यक श्रोतहरू दिई कुनै समस्या वा घटना अध्ययन वा शीर्षकमा आधारित विषयवस्तुमा वयस्कहरूलाई पढाउन दिइनेछ । निजले दिएको समस्या वा घटना अध्ययन वा शीर्षकमा आफ्नो अवधारणा तयार पारी पूर्ण योजना र तयारीका साथ अन्तर्वार्ता तथा विज्ञहरूको समूह सामु सत्र संचालन गर्नुपर्नेछ । सत्र संचालन गर्दा उपयुक्त दृष्य सामग्री, तर्क र उदाहरणहरू अनिवार्य रूपमा समेटी संचालन गर्नु पर्नेछ ।

(The candidate will be given required resources and a specific case or problem or topic to teach adults. He/she is required to conceptualize, plan, prepare and deliver a session on the given case or problem or topic. The interview panel/experts panel will be the audience. The session should be delivered with supported by appropriate visuals, analogies and examples)

१.	पाठ योजना	५
२.	दृष्य सामग्री निर्माण	५
३.	तालीम विधि	५
४.	प्रस्तुतीकरण (धक नियन्त्रण र हाउभाउ)	५
५.	प्रस्तुतीगत सूचना प्रविधिको प्रयोग	५
६.	विषयवस्तुको संयोजन	१५
जम्मा		४०